

Palotás János – Soós Csilla - Szepesi Judit

EUROPEAN BANK OF MEMORIES (EBM)

AZ EURÓPAI EMLÉKEK BANKJA

– Egy nemzetközi projekt bemutatása –

Az EBM a Európai Unió „Egész életen át tartó tanulás program” Grundtvig alprogramjának „Tanulási kapcsolatok” című pályázati formájához tartozik, mely a felnőttoktatás fejlesztését támogatja.

A nyolc ország nyolc partnerének együttműködésével megvalósított projekt magyar koordinátora – Tudás Alapítvány (<http://tudasalapitvany.hu>) – a Németh László Városi Könyvtárral (www.nlvk.hu) szoros együttműködésben dolgozott a magyarországi emlékbank létrehozásán.

A projekt záróértekezlete (Yalova, Törökország, 2014. május 29.)

A projekt koordinátora egy spanyol – felnőttoktatással foglalkozó – szervezet volt:

- Asociación Colectivo Cultural Belén (Valladolid, Spanyolország)

Konzorciumi partnerek:

- Tudás Alapítvány, Hódmezővásárhely (Magyarország)
- Associazione Logos Famiglia e Minori, Siracusa (Olaszország)
- EA MICA (Médiations, information, communication et arts) – Axe information et connaissance – GRESIC – Université de Bordeaux 3, Pessac (Franciaország)

- Universidade dos Açores, Ponta Delgada (Portugália)
- Yalova Halk Eğitim Merkezi, Yalova (Törökország)
- Fundatia Activity Pentru Resurse Umane si Dezvoltare Durabila Resita, Resicabánya (Románia)
- Die Wiener Volkshochschulen GmbH – Volkshochschule Donaustadt, Bécs (Ausztria)

A megvalósítás 2012. augusztus 1. és 2014. július 31. között zajlott le.

A célkitűzés szerint a partnerek létrehoztak egy közös honlapot (www.bankofmemories.eu), ahol – a projekt részletes ismertetésén túl – minden partner bemutatja saját kulturális örökségét.

Az Emlékek Bankja öt részből áll, ahogyan létezésünk is öt érzékszervünk működésén alapul.

Ezek szerint az EBM fejezetei: 1. vizuális emlékek (emberek, tájképek, épületek), 2. hallási emlékek (zene, énekhang), 3. tapintási emlékek (művészet és kézműves-ség), 4. ízeleési emlékek (ízék és hagyományos receptek), 5. szaglási emlékek (aromák, növények és fűszerek).

Mindezt kifejezi a projektlogó is, egy kincses ládika, amelyben egy-egy érzékszervhez hozzárendelhető emlékadathalmaz található.

A partnerek saját elképzeléseik szerint rendkívül változatos formai megoldásokat alkalmaztak a ládika feltöltése során: virtuális és nyomtatott emlékkönyvek, fényképalbumok, családtörténetek, művészi forgatókönyv alapján előállított kisfilmek stb.

Közös – mindenki által alkalmazott – módszer volt a régi és újonnan készült fényképek gyűjtése (a régmúlt és a jelen összevetése céljából), hang- és videófelvevételek, illetve interjúk készítése az idős generáció azon tagjaival, akik gazdag élettapasztalattal, a tradíciók ismeretével rendelkeznek.

Ezt a tevékenységet – szakemberek koordinálásával – minden országban egy fiatalokból álló csoport végezte, mivel a kitűzött cél az volt, hogy a fiatal generációt képviselő adatgyűjtők mintegy átvegyék és továbbadják az idős generációtól kapott tudást, tapasztalatot, emléket.

A közös (projektszintű) honlap mellett a Tudás Alapítvány is létrehozott egy adatbázist, amely csak a magyar, ezen belül a hódmezővásárhelyi emlékeket tartalmazza (<http://tudasalapitvany.hu/ebm>).

Felépítése hasonló a közös kincses ládikáéhoz: egy öt fiókkal rendelkező doboz vagy szekrényke fiókjai tartalmazzák – érzékszerveink szerinti csoportosításban – Hódmezővásárhely kulturális értékeit.

Minden fiók tartalma azonos rendezőelvek mentén szerveződik: fotók, videók, interjúk, hangfelvevételek, a témához kapcsolódó linkek, magyar és angol nyelvű leírások mutatják a látás, hallás, tapintás, ízelelés, szaglás hódmezővásárhelyi emlékeit.

A teljesség igénye nélkül álljon itt némi ízelítő a tartalomból:

A „látás” témaköre: Városunk bemutatása korabeli és mai – a célcsoport által készített – fotókon, a városközpontból koncentrikus körökben kifelé haladva a térben. Láthatók a főtéren található 19. századvégi urbanizálódást tanúsító középületek, a város védjegyének számító árvízvédelmi kőfal, azontúl a fürdő, majd a Szent István templom, a külső, falusias hangulatú kerületek parasztházai, a külterület tanyavilága, az Árpád-kori Csomorkány templomromja, Kakaszék, az erzsébeti szélmalom, s a vásárhelyi puszta. A

kísérő interjúk megszólaltatják a helytörténész, néprajzkutató, régészeti szakembert és a személyes emlékeket felidéző visszaemlékezőket egyaránt.

A „hallás” mappájában megismerkedhetünk a régmúlt (Csorcsán Szűcs Imre, Czutor Béla, Nótás Szabó Pál, Nyizsnai Gusztáv), a közelmúlt (Almási István – dixieland, Császár Péter, Szappanos László, Diviki Sándor – könnyűzene, rock, Steiner Béla – zeneszerző, karvezető) és a ma (Dratsay Ákos fuvolaművész, Fandante Kamarakórus, Városi Vegyeskar, Felletár Melinda hárfaművész, Maczelka Noémi, Hegedűs Endre zongoraművész) zenei emlékeivel.

De helyet kaptak a vásárhelyi irodalom jeles képviselői is Gallyasi Miklós, Vöröss István és Pákozdy Ferenc írói, költői munkásságának felidézésével.

A „tapintás” című fejezet a vásárhelyi kézművességet és képzőművészetet mutatja be. Megismerhetjük Bajnócziné Rácz Évát, aki egyedi tűzzománc ékszereket készít, Forró Istvánt és Ágoston Máriát, akik a fazekas hagyományt folytatják, Pannonhalmi Zsuzsa keramikusművészt, Návay Sándor szobrászművészt, de kiemelt helyet kap a vásárhelyi hímzés, amelynek egyik jeles művelője Sárosi Mihályné. Emellett bemutatjuk népi hangszerünk, a citera mesterének, Szakál Lászlónak szakmai titkait, a tojásfestésnek, a recheorgolás-

nak, a bádog- és gyékénytárgyak készítésének fortélyait és művelőit egyaránt.

Az „ízlelés” fiókja tájjellegű ételeink, italaink elkészítési módját őrzi. A levesek, egytálételek, tészták és italok fejezeteiben leírások, fotók és olyan videófelvételek találhatóak, amelyek bemutatják a sütés-főzés folyamatát. Többek között megismerhetjük a bableves, a halászlé, a birkapörkölt, a kocsonya, a rántott csirke, a töltött káposzta, a lángos, a percc, a túrós lepény és a tepertős pogácsa receptjét. A jó ételekhez jó italok is járnak, így a bor és a hungarikumnak számító

pálinka leírása zárja a sort. Kisfilmjeinkben még további ételeket mutatunk be: többek között a táskaleves – Mészáros Zoltán, a derelye – Czavalinga Istvánné, a „vízenkótt” – Kerekes Istvánné közreműködésével készül el, de tájékozódhatunk a méz, a pálinka és a borfajták előállításáról is.

A „szaglás” rekesze gyógynövényeink és fűszernövényeink sokszínű tárházát rejti. Megismerhetjük a gyógynövények köréből a kamilla, a csipkebogyó, a körömvirág, a bodza, a citromfű jótékony hatásait, fűszernövényeink közül pl. a paprika, a vöröshagyma, a fokhagyma, a majoránna, a koriander, a kapor és a bazsalikom termesztését, felhasználását. A videófelvételeken Bánfiné Bozó Mónika a pránaszappanról, Zsibók Erika a virágterápiáról, Szabó Margit és Fejes Péter a gyógynövényekről és termesztésükről beszél.

Minden partner készített minden „fiókhöz” egy-egy összefoglaló adatlapot, mely tartalmazza az összegyűjtött emlékek rövid bemutatását, leíró adatait és az alkalmazott módszer didaktikai leírását. A magyar kiadvány elérhetősége: <http://issuu.com/tudas-alapitvany/docs/ebm>.

A projekt nyitóértekezlete (Siracusa, Olaszország, 2012. december 11.)

Az EBM-projekt megvalósításával lehetőség nyílt arra, hogy nyolc nemzet megmutassa egymás számára kulturális kincseit, tiszteletet keltsen egymás hagyományai iránt, és mindezt megossza másokkal is. A résztvevők így módon hozzájárulhattak saját identitásuk megőrzéséhez, a generációk együttműködéséhez, örökségük megismeréséhez, megismertetéséhez és

fenntartásához. Az Emlékek Bankja az emlékezet által megőrzött szellemi kincsek, tárgyi emlékek, hagyományőrző tevékenységek védelmét biztosítja a felejtéssel szemben, hozzájárulva a nemzetek kulturális sokszínűségének fennmaradásához.